

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഷഡശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഷഡശീതിതമഃ സർഗഃ ||

നിഷാദരാജേന ഗുഹേന ലക്ഷ്മണസദ്ഭാവവിലാപയോർവർണനം

ആചചക്ഷേദ്ദിമ സദ്ഭാവം
ലക്ഷ്മണസ്യ മഹാത്മനഃ |
ഭരതായാപ്രമേയായ
ഗുഹോ ഗഹനഗോചരഃ || 2.86.1 ||

തം ജാഗ്രതം ഗുണൈർയുക്തം
വരചാപേഷുധാരിണം |
ഭ്രാതൃഗുപ്തൃമമത്യന്ത -
മഹം ലക്ഷ്മണമബ്രുവം || 2.86.2 ||

ഇയം താത സുഖാ ശയ്യാ
ത്വദർമമുപകൽപിതാ |
പ്രത്യാശ്വസിഹി ശേഷ്യാസ്യാം
സുഖം രാഘവനന്ദന || 2.86.3 ||

ഉചിതോയം ജനഃ സർവോ
ദുഃഖാനാം ത്വം സുഖോചിതഃ |
ധർമാന്തംസ്യ ഗുപ്തൃമം
ജാഗരിഷ്യാമഹേ വയം || 2.86.4 ||

നഹി രാമാൽ പ്രിയതരോ
 മമാസ്തി ഭൂവി കശ്ചന |
 മോത്സുകോ ഭൂർബ്രവിദ്യേത -
 ദഥ സത്യം തവാഗ്രതഃ || 2.86.5 ||

അസ്യ പ്രസാദാദാശംസേ
 ലോക്യേന്ദ്രിൻ സുമഹദ്യശഃ |
 ധർമാവാഹ്നിം ച വിപുലാ -
 മർഥകാമൗ ച കേവലൗ || 2.86.6 ||

സോഹം പ്രിയസഖം രാമം
 ശയാനം സഹ സീതയാ |
 രക്ഷിഷ്യാമി ധനുഷ്ഠാണിഃ
 സർവൈഃ സ്വൈർജ്ജാതിഭിഃ സഹ || 2.86.7 ||

നഹി മേവിദിതം കിഞ്ചിദ്
 വന്യേന്ദ്രിംശ്ചരതഃ സദാ |
 ചതുരംഗ ഹൃപി ബലം
 പ്രസഹേമ വയം യുധി || 2.86.8 ||

ഏവമസ്മാദിരുക്തേന
 ലക്ഷ്മണേന മഹാത്മനാ |
 അനുനീതാ വയം സർവേ
 ധർമമേവാനുപശൃതാ || 2.86.9 ||

കഥം ദാശരഥൗ ഭൂമൗ
 ശയാനേ സഹ സീതയാ |
 ശക്യാ നിദ്രാ മയാ ലബ്ധും
 ജീവിതാനി സുഖാനി വാ || 2.86.10 ||

യോ ന ദേവാസുരൈഃ സർവൈഃ
 ശക്യഃ പ്രസഹിതും യുധി |
 തം പശ്യ ഗൃഹ സംവിഷ്ടം
 ത്യണേഷു സഹ സീതയാ || 2.86.11 ||

മഹതാ തപസാ ലബ്ധ്യാ
 വിവിയൈശ്ച പരിശ്രമൈഃ |
 ഏകോ ദശരഥസ്യേഷ
 പുത്രഃ സദ്യശലക്ഷണഃ || 2.86.12 ||

അസ്മിൻ പ്രവാജിതേ രാജാ
 ന ചിരം വർതയിഷ്യതി |
 വിധവാ മേദിനീ നൂനം
 ക്ഷിപ്രമേവ ഭവിഷ്യതി || 2.86.13 ||

വിനദ്യ സുമഹാനാദം
 ശ്രമേണോപരതാഃ സ്ത്രിയഃ |
 നിർഘോഷോ വിരതോ നൂന -
 മദ്യ രാജനിവേശനേ || 2.86.14 ||

കൗസൽയാ ചൈവ രാജാ ച
 തഥൈവ ജനനീ മമ |
 നാശംസേ യദി തേ സർവേ
 ജീവേയുഃ ശർവരീമിമാം || 2.86.15 ||

ജീവേദപി ച മേ മാതാ
 ശത്രുഘ്നസ്യാൻവവേക്ഷയാ |
 ദുഃഖിതാ യാ ഹി കൗസൽയാ
 വീരസൂർവിനശിഷ്യതി || 2.86.16 ||

അതിക്രാന്തമതിക്രാന്ത -
 മനവാപ്യ മനോരഥം |
 രാജ്യേ രാമമനിക്കുഷിപ്യ
 പിതാ മേ വിനശിഷ്യതി || 2.86.17 ||

സിദ്ധാർഥാഃ പിതരം വൃത്തം
 തസ്മിൻ കാലേ ഹൃപസ്ഥിതേ |
 പ്രേതകാർയേഷു സർവേഷു
 സംസ്കരിഷ്യന്തി ഭൂമിപം || 2.86.18 ||

രദ്യചത്വരസംസ്ഥാനാം
 സുവിഭക്തമഹാപഥാം |
 ഹർദ്യപ്രാസാദസമ്പന്നാം
 സർവരത്നവിഭൂഷിതാം || 2.86.19 ||

ഗജാശ്വരഥസംബാധാം
 തൂർയനാദവിനാദിതാം |
 സർവകൽയാണസമ്പൂർണാം
 ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാകുലാം || 2.86.20 ||

ആരാമോദ്യാനസമ്പൂർണാം
 സമാജ്ഞാത്സവശാലിനീം |
 സുഖിതാ വിചരിഷ്യന്തി
 രാജധാനീം പിതൂർമമ || 2.86.21 ||

അപി സത്യപ്രതിജ്ഞേണ
 സാർധം കുശലിനാ വയം |
 നിവൃത്തേ സമയേ ഹൃസ്തിൻ
 സുഖിതാഃ പ്രവിശേമഹി || 2.86.22 ||

പരിഭവയമാനസ്യ
 തസ്യൈവം ഹി മഹാത്മനഃ |
 തിഷ്ഠതോ രാജപുത്രസ്യ
 ശർവരീ സാത്യവർതത || 2.86.23 ||

പ്രഭാതേ വിമലേ സൂര്യേ
 കാരയിത്യാ ജ്ഞാ ഉഭൗ |
 അസ്മിൻ ഭാഗീരഥീതീരേ
 സുഖം സന്താരിതൗ മയാ || 2.86.24 ||

ജ്ഞാധരൗ തൗ ദ്രുമചീരവാസസൗ
 മഹാബലൗ കുഞ്ജരയുമപോപമൗ |
 വരേഷുധീചാപധരൗ പരന്തപൗ
 വ്യപേക്ഷമാണൗ സഹ സീതയാ ഗതൗ || 2.86.25 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഷഡശീതിതമഃ സർഗഃ ||